

a o treściach mówi dopiero rozpatrując środki wychowawcze.

Chowanna była pisana z gorącym pragnieniem ^{przekonania} rodziców i wychowawców o konieczności kształtowania pełnej osobowości człowieka. Wykazywanie przez Trentowskiego jednostronności celów pedagogiki empirycznej, to nie innego jak krytyka wychowania praktykowanego w myśl różnych życiowych zasad mających swe źródło w doświadczeniu, a stanowiących często podstawę teorii wychowawczych.

Doświadczenie wsparte na bezpośredniej pewności zmysłów ma zdaniem Trentowskiego - za przedmiot istniejącą mnogość rzeczy i nie ma w nim całości i jedności. Każdy ma inne doświadczenie i dlatego każdy co innego zaleca. Tymczasem już osobowość małego dziecka karmi się własnym doświadczeniem i nie chce mechanicznie przyjmować cudzego. Przy tym, każdy kto uogólnia doświadczenie posługuje się analogią i wnioskuje ze szczegółu o ogóle.

Dlatego teorie wychowawcze stanowiące jedynie uogólnione doświadczenie, pełne są sprzeczności i żadna z nich nie nadaje się na drogowskaz, bo każda co innego twierdzi i co innego zaleca. Ponimo to, Trentowski rozpatruje powszechniej przyjęte cele tych teorii, gdyż wspierają się na doświadczeniu - podstawie i jedynym źródle naszego poznania. Wykazuje ich jednostronność i niewystarczalność, dla kształtowania twórczej osobowości człowieka. Wśród kilkunastu rozpatrywanych przez niego celów wychowawczych pedagogiki empirycznej można odróżnić trzy grupy:

1. Przystosowanie do harmonijnego współżycia w społeczeństwie, kształtowane na wzorach otoczenia.
2. Przystosowanie do życia przez wyrabianie umiejętności zapewniających szczęście jako dobrobyt.
3. Przystosowanie do życia przez wyrabianie zalet ciała i charakteru, zapewniających szczęście, jako zadowolenie z życia.